

Hugo — franciškanski Don
Kišot

Hugo je spet napisal pol
in v tej poplavi je "po-
socializem. Yes — ni več
"Prednji konec rdeče
je že davno pod vodo in
konec se naglo pogre-
je. In to je absolutno! (Vse,
Hugo verjame in za-
"absolutna resnica".)

Berlin, 14. jul. — Adolf Hitler
je sinoči povedal svoji fašistični
zbornici, da je dal ustreliti 77
"izdajalcev" pred dvema tedno-
ma, ko je zadržal revoluto proti
svojemu režimu. Rekel je, da
pred vsem svetom prevzame od-
govornost za vse te eksekucije in
rad prizna, da je bil on "edini
in vrhovni sodnik" ... Prav nič
se ne kesa, ker se zaveda, da je
bolje, da je umrlo 77 "izdajalcev
in zarotnikov", kakor da je padlo
na tisoče nedolžnih ljudi, kar
bi se bilo gotovo zgodilo, če bi bi-
la izbruhnila revolucija kakor
je bila zamišljena.

Hitler je dejal, da med likvi-
diranimi uporniki je bilo 19 vi-
sokih voditeljev napadalnih odel-
kov, 31 nižjih poveljnikov in
trije člani črnohuzarske telesne
garde. Trinajst "šturmarskih"
glavarjev in civilistov je bilo u-
streljenih, ko so se "uprli areta-
ciji" in trije so izvršili samo-
mor. V upor je bilo zapletenih
pet nacijskih uradnikov, ki niso
bili člani napadalnih čet in tudi
ti so bili ustreljeni. Hitler je
ponovil obdobje, da sta bila
vrhovni poveljniki napadalne ar-
made Ernst Roehm in bivši kom-
andant, general Schleicher v zvezi
z nekimi "tujimi državnikom".

Hitler je v dve uri dolgem go-
voru obdeloval le revoluto in ni
se dotaknil zunanje politike, za-
grozil pa je, da je Nemčija v
stanu "stati napram vsemu sve-
tu", če se zunanji sovražnikom
posreči, da jo odrežejo od zuna-
njih trgov za sirovine.

Govor je bil oddan po radiu
po vsem svetu. Ko je končal,
je 600 članov zbornice tulilo svoje
odobranje. Operno gledališče,
kjer se je sešel reichstag, je
bilo na široko oklenjeno s čet-
tami Hitlerjevih črnih huzarjev.
Civilnih poslušalcev v gledališču
je bilo malo in diplomatska gale-
rija je bila polovico prazna;
poslaniki Francije, Anglije in
Amerike so bili odsotni.

Farmarska liga organizira pohod
Chicago. — Združena farmar-
ska liga je izdala te dni oklic, v
katerem poziva farmarje v vseh
od suše prizadetih državah, naj
organizirajo pohode v glavna
mesta svojih držav na 14. sep-
tembra in zahtevajo pomoč.

"Izprevideli smo", je rečeno v
oklicu, "da je masna akcija edi-
no sredstvo, potom katerega ob-
ubožani farmarji lahko izvojuje-
jo svoje zahteve od bogatih izko-
riščevalcev in vlade".

Okrajni in državni komiteji
se že organizirajo in pripravljajo
na pohod.

HITLER PREVZEL ODGOVORNOST ZA EKSEKUCIJE

Rekel je, da je bilo 77 "izdajal-
cev" ustreljenih, "toda to je
bolje, kakor da bi bilo na tiso-
če mrtvih v civilni vojni" ...

Berlin, 14. jul. — Adolf Hitler
je sinoči povedal svoji fašistični
zbornici, da je dal ustreliti 77
"izdajalcev" pred dvema tedno-
ma, ko je zadržal revoluto proti
svojemu režimu. Rekel je, da
pred vsem svetom prevzame od-
govornost za vse te eksekucije in
rad prizna, da je bil on "edini
in vrhovni sodnik" ... Prav nič
se ne kesa, ker se zaveda, da je
bolje, da je umrlo 77 "izdajalcev
in zarotnikov", kakor da je padlo
na tisoče nedolžnih ljudi, kar
bi se bilo gotovo zgodilo, če bi bi-
la izbruhnila revolucija kakor
je bila zamišljena.

Hitler je dejal, da med likvi-
diranimi uporniki je bilo 19 vi-
sokih voditeljev napadalnih odel-
kov, 31 nižjih poveljnikov in
trije člani črnohuzarske telesne
garde. Trinajst "šturmarskih"
glavarjev in civilistov je bilo u-
streljenih, ko so se "uprli areta-
ciji" in trije so izvršili samo-
mor. V upor je bilo zapletenih
pet nacijskih uradnikov, ki niso
bili člani napadalnih čet in tudi
ti so bili ustreljeni. Hitler je
ponovil obdobje, da sta bila
vrhovni poveljniki napadalne ar-
made Ernst Roehm in bivši kom-
andant, general Schleicher v zvezi
z nekimi "tujimi državnikom".

Hitler je v dve uri dolgem go-
voru obdeloval le revoluto in ni
se dotaknil zunanje politike, za-
grozil pa je, da je Nemčija v
stanu "stati napram vsemu sve-
tu", če se zunanji sovražnikom
posreči, da jo odrežejo od zuna-
njih trgov za sirovine.

Govor je bil oddan po radiu
po vsem svetu. Ko je končal,
je 600 članov zbornice tulilo svoje
odobranje. Operno gledališče,
kjer se je sešel reichstag, je
bilo na široko oklenjeno s čet-
tami Hitlerjevih črnih huzarjev.
Civilnih poslušalcev v gledališču
je bilo malo in diplomatska gale-
rija je bila polovico prazna;
poslaniki Francije, Anglije in
Amerike so bili odsotni.

Farmarska liga organizira pohod
Chicago. — Združena farmar-
ska liga je izdala te dni oklic, v
katerem poziva farmarje v vseh
od suše prizadetih državah, naj
organizirajo pohode v glavna
mesta svojih držav na 14. sep-
tembra in zahtevajo pomoč.

"Izprevideli smo", je rečeno v
oklicu, "da je masna akcija edi-
no sredstvo, potom katerega ob-
ubožani farmarji lahko izvojuje-
jo svoje zahteve od bogatih izko-
riščevalcev in vlade".

Okrajni in državni komiteji
se že organizirajo in pripravljajo
na pohod.

Zmaga unije pri volitvah oljnih delavcev

Velika večina se je izrekla pro-
ti kompanijski uniji kljub
grožnjam z odslovitvami

West Tulsa, Okla. — (FP) —
Vladni delavski odbor je te dni
potrdil volitve oljnih delavcev
pri Texas Oil Co., ki so odgloso-
vali, da jih unija oljnih delav-
cev reprezentira pri pogajanjih
s kompanijo.

Volitve so se vršile pod nad-
zorstvom vladnega delavskega
odбора. Delavci so morali pri
teh volitvah odločiti, ali hočejo
imeti individualno ali kolektiv-
no pogajanje z upravo, in če ho-
čejo kolektivno, katera agencija
naj jih reprezentira.

Velika večina delavcev se je
izrekla, naj jih pri vseh pogaj-
anjih s kompanijo reprezentira
International Ass'n of Oil Field,
Gas Well & Refinery Workers.
Samo 24 delavcev se je izreklo
za "individualno pogajanje" in
43 za obstoječi načrt represen-
tacije (kompanijsko unijo).
Vladni odbor je zavrgel 59 "pro-
testnih glasovnic", katere so od-
dali delovodje, pisarniški delav-
ci in drugi kompanijski uradni-
ki.

Zmaga unije je velikega po-
nega za oljne delavce, kajti pred
volitvami je kompanija poudar-
jala, da so delavci zadovoljni z
obstoječim načrtom "reprezen-
tacije" in da odklanjajo vmeša-
vanje s strani "zunanjih" agitator-
jev. Družba je tudi grozila z
odslovitvami vsem, ki se bodo
izrekli proti kompanijski uniji,
toda delavci se grožnje niso u-
strašili, kar pokazuje volilni
izid.

Obtožba proti Podržaju se pripravlja v New Yorku

Newyorška policija bo skušala
preprečiti Podržajevo izpusti-
tev na Dunaju

New York. — Pred tukajšnjim
sodiščem je bil zadnje dni stoji-
ten prvi oficijelni korak za izro-
čitev Ivana Podržaja v roke a-
meriških oblasti. Selma Tufver-
son, sestra izginole Agnes, Pod-
ržajeve žene, je zadnji četrtke
formalno vložila obtožnico proti
Podržaju in takoj nato je bila
dunajska policija brzoglavno ob-
veščena, naj drži Podržaja v za-
poru in čaka na zaključek new-
yorške veleporote.

Selma je obtožila Podržaja
krive prisega, na temelju kate-
re je dobil v New Yorku poroč-
no dovoljenje. Podržaj je priseg-
el, da ni poročen, toda tožiteljica
pravi, da ima dokaze, da je bil
Podržaj takrat že oženjen s
Francozinjo Suzano Ferrand, s
katero se je poročil v Londonu
v marcu 1933 in katera je še da-
nes njegova žena. Z Agnezo Tuf-
verson se je poročil 4. decembra
1933.

Obtožnica gre zdaj pred vele-
poroto, ki bo odločila, če so do-
kazi dobri za obtožbo. Če so do-
kazi zadostni za obtožbo, pojde
ameriška policija takoj po Pod-
ržaja in ga privede v New York.
Kriva prisega je upravičljiv
vzrok za izročitev obtoženca a-
meriškim oblastem in ameriška
pogodba z Avstrijo daje to moč.

Selma Tufverson se zelo tru-
di, da dobi Podržaja v Združene
države, ker upa, da se potem raz-
čisti misteriozno izginotje nje-
ne sestre.

VELEBIZNIS SE MASTI PRI VLAD- NEM KORITU

V dobrih dveh letih je prejel nad
štiri milijarde dolarjev od
vlade

Washington, D. C. — (FP) —
Bankirji in industrijci, ki de-
lajo velikanski hrup zaradi "do-
le", ki jo brezposelnih reveži pre-
jemajo od vlade, so na tihem po-
basali nad štiri milijarde dolar-
jev vladnega denarja v dobrih
dveh letih. Poročilo, ki ga je
pravkar objavila vladna korpo-
racija za rekonstrukcijo financ,
se glasi, da so bankirji in indu-
strijci prejeli od 2. februarja
1932, ko je bila korporacija u-
stanovljena, pa do 30. junija t.
l. vsoto \$4,101,081,563.

Iz poročila je razvidno, da je
vladna korporacija izdala od
svoje ustanovitve do 30. junija
vsoto \$5,538,071,429 in da so od
te vsote vse ostale vladne agen-
cije za pobiranje bede med brez-
poselnimi dobile samo \$1,436,-
989,866 v "smislu določb obsto-
ječih zakonov".

Banke in trusti so pograbili
največ vladnega denarja. Števi-
lo posojil, ki so jih prejeli, zna-
ša 7214. Dobili so vsega skupaj
\$2,045,553,972 in aktualna go-
tovina, ki so jo prejeli banke,
znaša \$1,606,571,866. Za razliko
med tema dvema vsotama je naj-
ti pojasnilo v preklicanih posojil-
jih.

Za bankirji so prejeli najve-
čjo "dolo" železniški magnetje.
Od najvišje vsote posojila \$420,-
699,930, ki je bilo avtorizirano,
so prejeli \$411,645,844 v gotovi-
ni, dočim so do 30. junija plačali
na ta dolg samo \$58,261,876.
Kompanije, ki posojujejo na pr-
ve vknjižbe, so prejele od vlade
\$265,945,519, federalne zemljiš-
čne banke \$193,618,000, pokra-
jinske agrarne kreditne korpo-
racije \$170,974,519, stavbinska
in posojilna društva \$114,420,-
832 in zavarovalne družbe \$89,-
332,463.

Johnson ožigosal Hitler- jevo gangoštv

V svojem govoru v Iowi je re-
kel, da je Hitler podoben me-
hiškim banditom

Washington, D. C., 14. jul. —
Nemško poslanstvo je včeraj
protestiralo proti besedam gen.
Johnsona, administratorja NRA,
ki je kritiziral Hitlerjeve ekse-
kucije. Državni department je
odgovoril, da "kritika gen. John-
sona ni bila oficijelna".

Waterloo, Iowa. — Gen. Hugh
S. Johnson, direktor federalne
administracije za obnovo gospo-
darstva (NRA), je zadnje dni v
svojem govoru v tem mestu oži-
gosal Hitlerjevo "krvavo soboto"
in nacijske eskapade v Nem-
čiji je primerjal s pustolovščina-
mi mehiških banditov.

Johnson je previdno pripom-
nil, da to pove kot privatna oseb-
na, ne kot uradnik ameriške vlade,
zavedajoč se, da bo nemška
vlada mogoče protestirala proti
njegovim besedam.

Johnson je dejal glede Nem-
čije tole:

"Pred nekaj dnevi so bili v
Nemčiji dogodki, ki so pretresli
svet. Ne vem, kako so ti dogod-
ki učinkovali na vas, toda mene
so dejansko naredili bolnega.
Dejstvo, da se odgovorni možje
kar čez noč ugrabijo iz stanova-
nja, odvečejo v zapor in postavi-
jo k steni ter ustrelje, je nekaj,
za kar nimam pravih besed. Ne-
kaj ališnega sem videl v Mehiki
ob času, ko je Villa rogovill
tamkaj, in navadno slišimo o ta-
kih dogodkih v napol civilizira-
nih krajih ter med divjaki, ki se
upinjajo z narkotičnimi sokovi,
ampak da se to zgodi v državi,
ki se ponaša s kulturo, je to ne-
kaj nerazumljivega".

Generalna stavka ob Pacifiku

Kljub ostremu nasprotstvu Rooseveltovega odbora, ki je
zagrozil delavcem z drastično akcijo, če se ne podvr-
žejo arbitraži, je čez 100,000 delavcev v San Francis-
cu in okolici solidarno priskočilo na pomoč prista-
nišnim delavcem. Stavkovno gibanje po vsej paci-
fični obali. Prebivalstvo beži iz San Francisca

SPLOŠNA STAVKOVNA SITUACIJA 16. JULIJA ZJUTRAJ

Okrog 200,000 delavcev zastavkalo v treh državah ob Pacifiku,
Californiji, Oregonu in Washingtonu, kjer je generalna stavka.
Trije zamorski pristaniščni delavci ubiti in štirje ranjeni pri
izgredih v Houstonu, Tex.
Splošna stavka tekstilnih delavcev v državi Alabami.
1500 delavcev zastavkalo v Kohlerjevih tovarnah pri Sheboyanu, Wis.

Hitler postavil posebno sodišče za upornike

Anglija informirala Nemčijo, da
je s Francijo vred sprejela
nov pakt za "vzhodni Locarno"

Berlin, 14. jul. — Angleška
vlada je včeraj obvestila Nem-
čijo, da podpira stališče Fran-
cije za sprejetje pakta za
"vzhodni Locarno". Ta pakt do-
loča, da Nemčija, sovjetska Ru-
sija, Poljska in ostale vzhodno
in severnoevropske države za-
jamčijo druga drugi svoje seda-
nje meje. Francija je pridobila
Anglijo za ta pakt zadnje dni, ko
je francoski zunanji minister
Barthou obiskal London. Od
Nemčije se zdaj pričakuje, da
pristopi k tej pogodbi.

Berlin, 14. jul. — Posebno
"ljudsko sodišče", ki se ima ba-
viti samo z izdajali in drugimi
političnimi zločinci, začne danes
s poslovanjem. Pred to sodišče
pridejo vsi oni nacijski uporni-
ki, ki so v zaporu in so ušli Hit-
lerjevimi "vojnim sodiščem", ka-
tera so po sedem minut trajajo-
čih razpravah obsodila okrog
500 oseb na smrt. Dalje pridejo
pred to sodišče komunistični vo-
ditelji, ki že poldrugo leto sede
v zaporih. Nobeno redno sodišče
v Nemčiji ne bo imelo opravka s
političnim nasprotniki Hitlerja
— odkar je vrhovno sodišče v
Leipzigu zadnje jesen oprostilo
štiri komuniste, ki so bili obto-
ženi požiga zbornične palače.

Hermann Wilhelm Goering,
pruski premier in desna roka
Hitlerja, je rekel včeraj, da zdaj
pride v Nemčiji v veljavo novo
naziranje o justici. Po starem
naziranju je bila pravičnost pr-
va in vse drugo se mora umak-
niti, toda nacijski nazor je —
je rekel Goering, da "država je pr-
va, pa če vse drugo propade".
Na podlagi tega nazora je vlada
ustanovila novo "ljudsko sodiš-
če" za vse politične obtožence.
To sodišče bo imelo pet članov;
predsednik in še eden član mo-
rata biti poklicna jurista, ostali
trije bodo pa lajki, ki jih ime-
nuje justični minister v Hitler-
jevem imenu.

Sovjetski poslanik na čikaški razstavi

Chicago. — Aleksander Anto-
novič Trojanovski, poslanik So-
vjetske unije, je zadnji petek
obiskal svetovno razstavo v Chi-
cagu z ženo in sinom. Kot diplo-
mata ga je uprava razstave po-
zdravila z 19 strel iz topa in po-
tem je bil gost predsednika raz-
stave Rufusa Dawesa, ki ga je
pogostil v poslopju uprave in ka-
sneje mu je razkazal glavne za-
nimivosti na razstavišču.

Nov radioaktivni element odkrit

London, 14. jul. — Znanstvena
revija "Nature" poroča, da je
dr. O. Kobic v Čehoslovakiji odk-
ril nov radioaktivni element, ki
ima več atomov kot uranij, ka-
teri je doslej znan kot najtežji
element in čigar atomično šte-
vilo je 92. Novi element, ki ga je
dr. Kobic krstil za "bohemijski",
dobi najbrž atomično številko 93.

San Francisco, Cal., 15. jul. —
Vse tukajšnje delavske unije s
čez 100,000 člani so odglosovale
za generalni štrajk, ki se začne
jutri zjutraj. Župan Rossi in
governer Merriam sta nocoj raz-
glasila vojaško diktaturo in mo-
bilizirala do 5000 vojakov ter
2000 deputatov. Mesto je
podobno vojaškemu taboru. Žu-
pan je izjavil, da San Francisco
"še ni videlo takšne katastrofe
od velike potresne nesreče leta
1906".

San Francisco, Cal., 14. jul. —
Čez 70,000 organiziranih delav-
cev v tem mestu in okolici je bi-
lo danes zjutraj pripravljenih
na generalni štrajk iz simpatij
do 30,000 stavkajočih prista-
nišnih in mornarskih delavcev.
Strategični odbor, ki zastopa
vse lokalne delavske unije, je si-
noči odstopil svojo odgovornost
in je delegiral 600 članom, ki naj
vodijo bitko v imenu vseh delav-
skih rganizacij.

Med tem je Rooseveltov posre-
dovalni odbor zapretil z "drasti-
čno akcijo", ako organizacije ne
morejo najti drugega izhoda iz
krize razen generalne stavke.
Vsi naporci tega odbora, da bi
pridobili pristaniščne delavce za
arbitražo, so bili doslej zaman.

Včeraj je zastavkalo 3500 voz-
nikov, ki razvažajo blago iz pr-
istanišča; dalje je 2500 šoferjev
avtomobilov pustilo delo. To je
povzročilo prvo paniko v mestu.
Ljudje so navalili na prodajal-
nice, da se založijo z vsemi po-
trebninami za več dni. Na tiso-
če ljudi je zapustilo mesto in se
odpeljalo ven na deželo, da bodo
odsotni, dokler bo trajala gene-
ralna stavka.

Bili so tudi nemiri in neki 19-
letni satvkokaz je bil obstreljen.
Mnogo oseb je bilo aretiranih.
Linije piketov se raztezajo v ob-
ročih naokoli mesta in ustavlja-
jo razna vozila, ki dovažajo bla-
go.

Listi poročajo, da bo zmanj-
kalo živil in gasolina v mestu.
Trgovci z živili in lastniki re-
stavracij so se že včeraj omejili
in obvestili odjemalce, da ne mo-
rejo dobiti vsega, kar zahtevajo.
Stavkovni voditelji so nazna-
nili, da živila in druge potreb-
ščine, ki so namenjene za bol-
nišnice in otroške zavode, bodo
dohajale neovirano.

Zivahno gibanje med delav-
skimi organizacijami za sodelo-
vanje v veliki stavki je v teku
tudi v Los Angelesu, Portlandu,
Ore., in po vseh drugih prista-
niških mestih ob Tihem oceanu.

Cene življskim potrebščin narasčajo

Washington, D. C. — Zvezni
delavski department pravi v
svojem poročilu, ki je bilo prav-
kar objavljeno, da so cene živ-
ljskim potrebščin v zadnjih
šestih mesecih narasle za 6.3% v
primeri z isto dobo lanskega le-
ta. To velja za cene potrebščin
na splošno.

Detroit zaznamuje najvišji
porast cen izmed 32 večjih ame-
riških mest, na katere se v prvi
vrsti nanaša poročilo zveznega
delavskega departmenta.

Na podlagi cen življskih po-
trebščin 1. 1913, katere delavski
department omenja, so cene v
tem letu za 36 odstotkov višje.

Vesti iz Jugoslavije

(Glasnik poročila iz Jugoslavije.)

IZ OBOŽENJE KAZNI LETA 1934

obtožbo proti nemu obtožencu so izločili, ker je bolan, ter se bo vršila proti njemu posebej razprava, ko bo toliko okreval, da se bo lahko iz bolnišnice vrnil spet v zapor.

Od teh 31 je bilo 6 oproščenih, drugi pa obsojeni na kazni od 2 mesecev do 4 let robije.

Ivan Znidar, leta 1906 v Ajdovščini rojeni akademik je bil obsojen na 4 leta robije in 5 letno izgubo častnih pravic.

Ivan Spolenak, leta 1901 v Mariboru rojeni, na Bregu pri Ptuj stanujoči kovaški mojster je bil obsojen na 3 in pol leta robije.

Izak Feuberk, leta 1911 na Poljskem rojeni medicinar, sluhatelj univerze v Ljubljani, je bil obsojen na 2 leti in pol robije.

Ivan Juvan, delavec v Ljubljani, doma iz okolice Kranja, je obsojen na poldruge leto robije, Ivan Tomec z Rudnika pri Ljubljani na poldruge leto, čevljarjski pomočnik Ciril Keržič iz Ljubljane na 1 leto in 1 mesec, v Divači rojeni v Zgornje Šiško pristojni mizar Rudolf Krainer je obsojen na 1 leto in 1 mesec, Jože Saksida, leta 1904 v Gorici rojeni zidar na 1 leto in 8 mesecev, njegova žena Marcela, rojena v Gorici, na 8 mesecev, akademik Ivan Bratko iz Celja na 1 leto in 1 mesec, gimnazijec Mirko Zentrich iz Ptuja na 1 leto in 3 mesece, gimnazijec Ivan Potrč iz Ptuja na 10 mesecev, vsi ostali na različne kazni do enega leta zopora.

Obtoženci so poslušali razsodbo mirno ter celo z nasmehom.

Kazni — razen dveh, treh — niso bile stroge, toda državni tožilec se je takoj pritožil proti premajhni kazni ter zahteval, da ostanje vsi tisti, ki so oproščeni ali pa so kazni s preiskovalnim zaporom že prestali, še nadalje v zaporu, dokler ne bo prizivno sodišče znova razpravljalo o njih dejanjih.

Odvetniki so se temu upirali. Sodni senat je odločil, da se oproščenci takoj izpuste na prost, pač pa ostane v zaporu akademikarka Blanka Loew (poljska državljanka), ki je bila oproščena in o kateri se boje, da bi lahko prostost izrabila za beg čez mejo.

Med procesom že so se pojavili v Ljubljani na stroju tipkani letaki, na katerem tajni odbor komunistične stranke sporoča da so bila priznanja obtožencev izsiljena s silo in da je eden od obtožencev zbolel zaradi postopanja preiskovalnih oblasti.

Koliko je v tem resnice, je težko dognati. Res je, da leži eden od obtožencev v bolnišnici zaradi kostne tuberkuloze.

O obtožencih in njihovih kaznih bo še govorilo apelacijsko sodišče, ki utegne kazni obsojencem precej zvišati. Dogodilo se je že, da je bil kdo obsojen zaradi istih dejanj na 6 mesecev zopora, a mu je apelacijsko sodišče kazni zvišalo na tri leta!

Samomor. — V Zelijarski ulici je izvršila samomor 31 letna Antonija Bezenšek, žena prokurista velike semenske tvrdke Sever & Co. Kaj je nesrečno ženo poglavo v samomor, ni popolnoma jasno. Njen mož je pred časom odpotoval po trgovskih opravkih v Ameriko in prav te dni se je vrnil v New Yorku na parnik, da se vrne domov ter pozdravi ženo in edinega otroka, pet letno hčerko. Njegova žena je bila že dalj časa živčno bolna. Pred nekaj dnevi je dobila iz Amerike pismo, kjer ji mož opisuje, kako je za las ubežal smrti. Avtobus, s katerim se je vozil, je treščil občestni konfin ter se preklal na dvoje. K sreči je ostal zdrav in živ. Njegova žena ga je že težko pričakovala. Bil pa je njen mož ožji sorodnik pokojnega profesorja Bezenška, ki je deloval mnogo let v Bolgariji ter jim ustvaril stenografijo. Prav te dni so se vršile slavnosti v Bezenškov spomin. Na proslavo je prišlo tudi nekaj bolgarskih zastopnikov. Gospa Bezenškova iz Ljubljane se je živahno udeleževala v pripravah za slavnost, sprejemala je tudi bolgarske goste — vendar pa je bila baže užaljena, da ni bila tako vidna pri proslavi kakor je sama želela. Lahko tudi, da je bilo še kaj drugega, kar jo je tako potrla, da je 25. junija zvečer prijel za revolver ter si poglavo v glavo. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer pa je že ponoči podlegla. Njen mož se nahaja že na oceanu in ko pride v Ljubljano, bo našel le svojo hčerko Janjo, siroto brez matere.

Še en komunistični proces. — Dne 25. junija se je vršila v Celju na okrožnem sodišču tajna razprava proti osmim obtožencem iz celjske okolice, obtoženim komunistične propagande. Popoldne je bila razglašena obsodba: 20 letni ključavničar iz Štor, Viktor Arzenšek iz Zavadne pri Celju je bil obsojen na 2 leti robije, 21 letni fabriški delavec Florijan Zahojnik iz Gaberja pri Celju na 10 mesecev zopora, 20 letni delavec Mihael Zupanc iz Zavadne na 6 mesecev, 59 letni Martin Zupanc, delavec v Štorah, na 8 mesecev, 44 letni posestnik Ivan Vaš iz Gotovej, delavec v Štorah, na štiri mesece, 20 letni delavec Petar Štante iz Sp. Hudinje pri Celju na 2 meseca, 20 letni Alfonz Dolher iz Celja, akademik, na 2 meseca in 20 letni Ivan Ošo iz Hudinje na 2 meseca.

Smrtna nesreča otroka. — Ze druga podobna nesreča se je pripetila v Levcu pri Celju. Otroci so se igrali okrog truge za pesek, pa se je truga nenadoma zvrnila ter pokopala pod sabo 4 letno dnevno hčerko Pavlo Verbičovo. Počila ji je lobanja ter je nekaj ur zatim v celjski bolnišnici umrla. Pred dvema mesecema je podobna nesreča zahtevala življenje nekega fantiča.

Trboveljska znižuje mezde. — Trboveljska premogokopna družba je razglasila, da bo s 1. julijem znižala mezde uradnikom za 10%, poduradnikom pa za 4 do 8%. Uradnikom, ki so lahko doslej prejeli premoega zastonj, kolikor so ga hoteli, so vzeli tudi to ugodnost ter določili, da smejo dobiti le 10 vozčkov (huntov) na leto. Poduradniki so doslej dobivali 15 vozčkov na leto, odslej ga bodo dobivali le 10 huntov. Kakor da bi premoega prizmanjkovalo! Uradniki in poduradniki sklicujejo shode, a pomagalo ne bo nič.

Kekaj o pravici, pravičnosti in demokraciji

Misli o najaktualnejših dogodkih

Pravica in pravičnost sta bili svoj čas dve izmed najbolj spoštovanih čednosti na tem svetu. Vsa — če le ni bil naravnost patološko zakrknjen — ju je upošteval in imel pred njima potrebno spoštovanje. Ni bilo treba govoriti niti o morali niti o etiki — pravica in pravičnost sta imeli svoje mesto pri vseh količkah poštenih zemljanov, ki so ju čuvali skoro kakor punčico v očeh.

Toda dandanes ni več tako. Prišli so časi, ko predvsem oni, ki bi morali biti glavni čuvarji pravice pred onimi izvržki človeštva, ki pravice sami ne bi znali spoštovati, pravico in pravičnost na debelo toptajo. Bati se je, da bosta ti dve čednosti izgubili svoja prestola med zemeljskimi čednostmi in ju nihče več ne bo spoštoval.

Zelite primerov? Evo: Nekje — kje, ve vsakdo dobro — je država, ki jo vladajo častilci božjih čednosti in morale. V tej državi je bilo ljudstvo, ki je ne glede na te božje čednosti, imelo pravilno naravno naziranje do pravice in pravičnosti. Pa so došli varuhi reda in so ljudstvu pravico ukradli s puškami, topovi in strupenimi plini. Ljudstvo se je branilo — toda obramba pravice in pravičnosti je bila poplačana z vešali, s tisoč in tisoč leti ječe, z zaporu in trpljenjem najboljših borcev za pravico, z bedo in lakoto družin pravičnikov, z ukradenjem premoženja in lastnine pravičnikov in sploh s proglasitvijo pravičnikov za zločince, zločincev — ki so ljudstvu ukradli svobodo in pravico — pa za pravičnike. In da bi se bolj držalo, je prišel k temu tudi blagoslov in ugotovitev, da prihaja pravica — in to novo spreobrnenje je seveda za te ljudi pravica — od Boga.

Za zločince proglašeni pravičniki so se učili. Menili so, da bi, če je oni, ki je nasilen, čez noč postal pravičnik, lahko tudi oni postali nasilni, da si priborijo ta nekdanj tako časten naziv?! Zakaj ne, če pojde? In poskusili so — toda učili so se. Pozabili so — toda bistvo, da imajo novi pravičniki jezuitsko šolo in bistvo jezuitizma je pa dvojna moralna. Kar storim jaz, je dobro, kar storiš ti, pa ne. Si duo faciunt idem, non est idem. (Če dva delata isto, ni isto.) In ko so si želeli s silo priboriti po prejšnjem vzorcu milost vladodržcev, so bili prekleli. "Samo naša sila je prava, vaša ni. Mi smo vam s silo smeli vzeti pravico, pravičnost in svobodo, vi se pa s silo ne smete boriti za povrnitev nje". Tak je nauk, ki izhaja iz te moralke.

In pravičniki, po milosti sile in brez volje naroda, so začeli spet blagoslovljeno silo proti ljudstvu. Proglasili so vsakogar, ki vrši silo po svoji volji, ne po volji vladodržcev, za veleizdajnika, ki ne zasluži drugega, kakor čast vešal in slavo mučenika za svobodo in pravico ljudstva. Izročili so ljudstvo posebnim blagoslovljenim sodiščem, ki lahko delijo gornjo čast in slavo vsakomur, ki je na sumu, da kaj takega zasluži. Dokaz: ta ni za take čase, saj ga novi pravičnostni slovar sploh ne pozna. Uredili so si tudi dve vrsti prigaj

Čikaška razstava: Mary Elizabeth Bort iz Long Beacha, Calif., ena izmed kandidatkin za kraljico lepote na razstavi.

njačev: ene, oborožene, z imenom vaških čuvarjev in ki niti odgovarjali ne bodo pred zakonom, če bodo komu izpustili dušo brez krivde — drugi so pa stan ovaduhov (kako neobhodno potrebna pridobitev za stanovsko organizacijo), ki bodo za 10.000 šilingov nadaljevali judeževsko delo in sramoto in osebnost ter politično maščevanje. Uredili so si tudi čiščenje svojih lastnih bivalnič in ker so našli stanovanje neprežračeno — kadar pa kaj smrdi, se zdi človeku v domišljiji dejanski smrad še veliko hujši — so začeli metati smeti kar na cesto, ne da bi v svojem strahu — ki ima velike oči — videli, da so vrgli na cesto tudi celo vrsto še uporabnih predmetov. In da svetemu zakonu in sorodstvu vrnejo nekdanjo čast in slavo, so tako navezali sorodstvo med seboj, da jamej za "škodo", ki jo je napravil eden sorodnik, kar vse sorodstvo z vsem svojim premoženjem. Zdjaj bo sorodstvo res navezavno in zvezavno med seboj.

Zakaj vse to? Pač zaradi tega, ker je treba jasno pokazati brezdno, v katero sta na žalost zašli pravica in pravičnost, da si kadilci za njimi z najsvetejšim blagoslovom. In tudi za to, da pokažemo, da sta morala in morala dva pojma, dvojna moralna pa še tretji k temu — in da se v znamenju papeških enklkl in v blagoslovom sv. rimske cerkve uvaja čisto družabni "red", ki pojmuje pravico, pravičnost, svobodo in zakone povsem drugače kakor jih pojmuje zdrava — od nobenih dogem in neovrgljivih resnic pokvarjena — pamet večine zemljanov. In te razlike si mora jasno predočiti vsakdo, ki noče zaiti v zmotne črne teme. Ven iz teme — v svobode jasne dneve, pa vodi edino naša pot. S. — s.

Kri je strup

Skladne in neskladne vrste krvi, Strupene krastače in jegulje

Eden najboljših poznavalcev živalskih strupov, prof. Pavlovski, je dejal: "V splošnem lahko rečemo, da je kri določene živalske vrste strupena za živali drugih vrst."

Vsaka živalska kri je sestavljena drugače. V serumih dobimo vedno specifične vrste beljakovin. Beljakovine sorodnih živali se med seboj skladajo, druge pa ne. O beljakovinah vemo, še premalo, da bi mogli razložiti, zakaj je tako. Uhlenhut je n. pr. ugotovil, da se krvni konjev, oslov, volkov, lisic, psov, in govodi med seboj skladajo. Te živali so si v sorodu. Po drugi strani pa se ne prenašajo krvi krastač in močeradov, miši in morskih prašičkov, celo kri krastač vpliva, strupeno na zelo sorodne žabe. S človeško krvjo se sklada samo kri opice.

Prenosi krvi, ki so jih v 18. stoletju izvrševali s krvjo goved in ovac, so bili vedno nevarni. A tudi človeška kri je za drugega človeka lahko strupena. To dejstvo temelji na tem, da se ljudje po krvi ločimo v znane štiri skupine, ki so nam v svojem bistvu sicer uganka, s katero pa moramo vedno računati. Razlike med človeškimi krvimi se dajo danes ugotoviti v nekoli minutah in so podedljive. Dokler tega nismo vedeli, se je zgodilo čestokrat, da je kri nekega človeka drugega človeka umorila. Danes pa, ko upoštevamo razlike med krvnimi skupinami, so transfuzije absolutno neškodljive. Ne škodujejo niti tedaj, če jih na istem človeku poskusimo večkrat.

Nekemu bolniku so v dveh in

pol leta vbrizgnili kri iz ljudi sorodne krvne skupine n. pr. 75 krat, vsakokrat po 750 do 900 cm³, a vendar se niso pokazali nobeni kvarni učinki. Škodljivi učinki drugovrstne krvi se kažejo v tem, da se po injekciji rdeča krvna telesa nabirajo v kepice, ki zamašujejo drobne žile, n. pr. v oblikih in možganih. Če se ta nakopičena snov razstopi, nastanejo življenju nevarni strupi.

So pa živali, ki imajo že samo na sebi strupeno kri. Stevilni strupeni živali je sploh dosti večje, nego običajno mislimo. Tako imajo jegulje izrazito strupeno kri. Ta kri vsebuje tako zvani "ribji strup" (ihtio-toksin), ki učinkuje samo v svežem stanju, ne pa v prekuhanem. Srupena je tudi kri piškurjev, električnega skata, linja itd.

V splošnem ne bo nihče pil sveže ribje krvi, vendar so znani primeri, da so ljudje takšno kri pili pomešano v vino kot zdravilo in so potem oboleli s težkimi znaki zastrupitve. Znani so tudi primeri, da so dobili ribiči nekaj jeguljne krvi v oko in so nastala zaradi tega huda vnetja. V ostalem pa vemo tudi za primere, da je sveža volovska kri kot "zdravilo" učinkovala strupeno.

Se čeče nego pri višjih živalih naletimo na strupeno kri pri žuželkah. Kot primer navajamo gosenco kapusovega belina. Če race ali kure pojedajo večjo množino teh živali, zbolijo z znaki zastrupljenja. Različne žuželke izbrizgavajo strupeno tekočino, ki jo po krvnih teleskih spoznamo za kri. Ličinke pikapolonic izločujejo strupeno kri iz mehurčkov, ki izstopajo med telesnimi boročki na trebuhu in se razpočijo. Pri nekem drugem brošču se razpoči koža ob robu krilnih pokrovov, neki dvokrnljak pa izpušča strupeno kri skozi tipalke. Mnoge žuželke imajo posebne odprtine samo za izločanje krvi. Neredko jo brizgajo precej daleč, neka tropska kobilica n. pr. kakšnega pol metra daleč. V večini primerov je strupena kri žuželk jedka in so živali zato za svoje zasledovalce neužitne. Za človeka je takšna kri skoraj vedno nedolžna. Poznamo pa kri "španski muh", ki vsebuje kantariidin. Tega zadostuje še 10 miligramov, da postane za človeka smrtno nevaren. Žabe, kokosi in ježi so za ta strup razmerno neobčutljivi.

VOJNA MED RAKI

Obiskovalci akvarija v angleškem kopališču Brightonu so imeli te dni priliko opazovati nenavaden prizor. V velikem bazenu tega akvarija je bilo 400 brezrepnih morskih rakov. Nekoga dne so položili v isti bazen še 600 eksemplare iste vrste. In zgodilo se je, da sta se takoj formirali dve vojski, ki sta z divjim besom planili druga proti drugi. Nastalo je strašno klanje, ki je trajalo kakšnih 10 minut, nakar so izmučeni bojovníki sklenili mir. Ko so pazniki bazen očistili, so ugotovili, da je kakšnih 350 rakov postalo zrtev tega nesmiselnega boja, veliko število drugih pa je bilo poškodovanih tako, da so jih morali odstraniti. Kakor med ljudmi...

Vdova je tlačala svoje bogastvo doma

Eau Claire, Wis. — Pred več dnevi je tu umrla 79 letna vdova Alice Hayden, ki je živela sama in ni imela nobenega denarja v bankah. Ko so pa po njeni smrti preiskali njeno hišo, so našli doslej vsoto \$217.638 v bankovcih in liberti-bondih. Navaden žakelj za perilo je bil napolnjen z bankovci po \$500 in \$1000 do vsote \$62.000. Ostali bankovci in bondi so bili v akatlah in raznih predalih. Hiša je zdaj močno zapuščajna — oskrbniki njene zapuščajne pa še iščejo.

Unijski voditelji zadovoljni s Smithom

Boston. — Unijski voditelji države Massachusetts so pozdravili imenovanje delavskega komisarja Edwina S. Smitha v novi zvezni delavski odbor. "Delavstvo bo imelo vsaj enega prijatelja v odboru," je komentiral Smithovo imenovanje v delavski odbor neki unijski voditelj.

Ruski profesor Oton Šmid, ki je vodil arktično ekspedicijo na ponesrečeni ladji Čeljuskin in je bil rešen s posadko vred po sovjetskih letalih, je bil sijajno sprejet ob svojem povratku domov.

